

Správa pro média

Cena Herberta Haaga za rok 2011 pro Felixe Maria Davídka a skrytou církev vČechách a na Slovensku jakož i pro profesora Waltera Kirchschrägera

Nadace Herberta Haaga udělí svou cenu za rok 2011 skryté církvi v Čechách a na Slovensku a profesoru Walteru Kirchschrägerovi z univerzity v Lucernu. Nadace oceňuje především zásluhy a duchovní dědictví Felixe Maria Davídka a vyznamenává tak ty odvážné katolíky, kteří v době komunistické vlády přes neustálé ohrožení a těžké pronásledování církve vsadili vše na to, aby život církve pokračoval i v podzemí, a kteří se ve své zemi odvážně podíleli na zápasu o svobodu a lidská práva. Cenu za tyto aktivity převezme biskup podzemní církve Dušan Špiner z Olomouce a světící biskup Václav Malý z Prahy.

Ocenění biblisty Waltera Kirchschrägera prohlubuje pohled na skrytou církev. Kirchschräger se zabývá novozákonním obrazem církve a zajímá se o typické vlastnosti spravování křesťanské církve. Při svém působení na univerzitě a rovněž v bezpočetných přednáškách a publikacích obohatil aktuální zápas o obraz kněze v katolické církvi. Tato témata poznamenala v posledních desetiletích i spor o skrytou církev.

Udělování cen se uskuteční v sobotu, 2. dubna 2011 ve 14.30 hod. v kostele Donaucity ve Vídni.

Mlčící církev – umlčená Římem

Jedním z nejvýznamnějších protagonistů skryté církve byl **Felix Maria Davídek** (1921-1988). Kvůli svému energickému nasazení za životaplnou církev v podzemí byl již v roce 1950 zatčen a odsouzen na 14 let vězení. Z vězení byl propuštěn v roce 1964 a přes neustálý dohled státní bezpečnosti se v roce 1967 nechal biskupem Janem Blahou tajně vysvětit na biskupa. Po porážce Pražského jara se právem obával, že mnozí kněží budou muset, tak jako v době vlády Stalina, strávit celé roky v trestaneckých táborech a do své smrti v roce 1988 vysvětil mnoho kněží a biskupů. Své poslání měli plnit v době narůstajícího útlaku katolíků, stát při věřících jako duchovní pastýři, posilovat jejich víru a poskytovat jim svátosti. Velký význam připisoval rozvoji biblického a teologického vzdělávání a pro tento účel zorganizoval podzemní univerzitu. Univerzita zaměřila svojí pozornost, kromě právě zveřejněných průkopnických textů II. Vatikánského koncilu, taky na kulturní a společenské výzvy současnosti, s kterými se chtěla vypořádat také za pomoci jiných vědeckých disciplin.

Požadavek na ustavení podzemní církve zformuloval Pius XII. už v roce 1950 a i Felix Maria Davídek byl vysvěcen jako následník apoštolů v souladu s touto strategií. Felix Maria Davídek se však setkal s **velkým odporem, a to nejen ze strany státu, ale i ze strany církve.** Na jedné straně byl velmi nepohodlný pro ty, kteří raději sklonili hlavu nebo spolupracovali s ateistickým režimem, na druhé straně se choval velmi otevřeně a nediplomaticky nejen vůči představitelům režimu, ale i vůči kolegům biskupům a používal nekonvenční prostředky duchovní správy. Tajně světil na kněze a biskupy i ženaté muže a nevyhýbal se ani ordinaci žen.

Sametovou revoluci v roce 1989 Felix Maria Davídek už nezažil. Avšak jeho následovníci, kteří vydrželi pronásledování, byli zklamáni. Nejmocnějším mužem ve Vatikánu byl tehdy **Joseph kardinál Ratzinger.** Podle jeho „norem“ museli být kněží a biskupové znovu podmíněně (sub condicione) vysvěceni na základě předpokladu, že předchozí svěcení by mohlo být neplatné. Ženatí biskupové a kněží byli degradováni na jáhny západního obřadu, anebo přinejlepším se mohli stát oficiálně knězi řeckokatolické církve spojené s Římem. Vysvěcené ženy – první a nejvýznamnější byla Ludmila Javorová, generální vikářka biskupa F. M. Davídka - nemohly o veřejné kněžské službě vůbec uvažovat. Kdo se těmto podmínkám nepodřídil, ten neměl přístup k veřejné duchovní službě. V důsledku toho si mnoho kněží a biskupů, kteří odmítli opakování svého svěcení, dodnes vydělává na živobytí v sekulárních povoláních stejně tak, jako v době komunizmu.

Udělování ocenění Nadace Herberta Haaga za svobodu v církvi se stává **znamením, že pamatujeme a nebudeme mlčet**. Chování ke skryté církvi je nedůstojné a urážlivé vůči všem, kteří tenkrát pro víru riskovali své životy. Biskupové, kněží a laici této církve dokázali rozvíjet i v náboženství nepřátelském prostředí nové nápady a plány, které zpřítomňovaly křesťanství v moderním světě a prorockým způsobem odkazují na budoucnost.

Světící biskup Václav Malý, Praha

Václav Malý (*1950) dostává ocenění za svůj boj za svobodu a lidská práva v rámci Charty 77 a sametové revoluce v roce 1989. Jeho úsilí potrestali komunisté zákazem výkonu povolání, což ho posunulo do podzemní činnosti. Také proto má pro skrytou církev hluboké porozumění.

Václav Malý byl vysvěcen na kněze v roce 1976 a působil jako kaplan ve Vlašimi a Plzni. V únoru 1977 podepsal Chartu 77, která požadovala v komunistickém Československu spravedlnost a svobodu, a zasazoval se o obranu nespravedlivě stíhaných. V roce 1979 mu byl odňat „státní souhlas k výkonu kněžské služby“. Za vykonávání „podvratné činnosti proti republice“ byl 7 měsíců vězněn, aniž by byl někdy postaven před soud. Obvinění však nebylo až do revoluce nikdy staženo. Za celé toto období byl 250 krát vyslýchán, týrán, a byl pod neustálým dohledem státní bezpečnosti. Protože mu v roce 1979 zakázali duchovní činnost, pracoval v letech 1980 až 1986 jako topič v několika pražských hotelích. Z podzemí však pokračoval v pastorační činnosti v domácnostech. V roce 1981 byl mluvčím Charty 77, v listopadu revolučního roku 1989 byl prvním mluvčím Občanského fóra. Od roku 1990 byl opět oficiálně činný jako duchovní správce. V roce 1996 byl jmenován světícím biskupem v Praze a v lednu 1997 jej pražský arcibiskup Miloslav kardinál Vlk vysvětil. Do roku 1990 neměl Václav Malý žádné přímé kontakty s kněžími a biskupy, vysvěcenými biskupem Davídkem a nebyl ani členem společenství Koinótés. Společenství skryté církve považuje za jednu z mnoha větví na stromu církve.

Tajně vysvěcený biskup Dušan Špiner, Olomouc

Dušan Špiner (*1950) je jako jeden z nejmladších biskupů společenství Koinótés představitelem duchovního dědictví Felixy Maria Davídka. Dnes musí s trpkostí konstatovat: „Komunisté nás neumlčeli, ale až Vatikán.“ O to víc ho teší, že vyznamenání Nadace Herberta Haaga za svobodu v církvi opět umožní slyšet hlas těch, kteří byli umlčeni.

Dušan Špiner byl vysvěcen na kněze v roce 1973. Působil jako kaplan v různých farnostech na východním Slovensku. V roce 1976 mu byl odňat státní souhlas k výkonu kněžského povolání a musel si najít světské zaměstnání. V roce 1979 ho Felix Maria Davídek vysvětil na biskupa skryté církve. Až do smrti Felixy Maria Davídka byl Dušan Špiner jeho blízkým spolupracovníkem. Po revoluci zpočátku vykonával činnost řádného duchovního správce. V roce 2001 promoval na Univerzitě Komenského v Bratislavě z dějin filosofie a od té doby působí jako univerzitní docent etiky a religionistiky na Pedagogické fakultě v Olomouci.

Profesor Walter Kirchschräger, Univerzita v Lucernu

Rozený Dolnorakušan Walter Kirchschräger (*1947) se po dlouholetém účinkování v oblasti církevního vzdělávání dospělých ve Vídni stal v roce 1982 profesorem pro výklad Nového zákona na Teologické fakultě a v roce 2000 zakládajícím rektorem Univerzity v Lucernu. Vydal řadu knih s biblickou tematikou, často však přednáší a publikuje i pro širší veřejnost. Nadace Herberta Haaga za svobodu v církvi mu uděluje svou cenu za otevřenost a velkorysost jeho aktivit. Je to i hra s ohněm, když pod zorným úhlem bible klade kritické otázky současné praxi církevních úřadů a otevírá perspektivu církvi budoucnosti. Kirchschräger tvrdí, že „Nový zákona nezná v souvislosti s křesťanským zvěstováním žádné „kněze““, a že „služební úřad v církvi se nepřenáší na základě pohlaví ani rodinného stavu. Takže dnešní doktrínu o církevních úřadech lze zpochybnit nejen z důvodu akutního nedostatku kněží, ale i proto, že se chceme „postarat o teologickou spravedlnost“.

O Nadaci Herberta Haaga za svobodu v Církvi

Nadace Herberta Haaga za svobodu v církvi je plně v službách otevřené a ekumenicky orientované katolické víry. Cenu uděluje osobám a institucím, které se v křesťanství vyznamenaly svobodným projevem názoru anebo odvážným jednáním (dosavadní **nositele ocenění** najdete na www.herberthaag-stiftung.ch).

Zakladatel

Profesor Herbert Haag byl jedním z velkých teologů 20. století. Vydal významné knihy, kromě jiného Biblický lexikon (od r. 1951), Evoluce a bible (1962), Rozchod s ďáblem (poprvé v r. 1969), Krajina bible (1976), Boží služebník u Deuteroizaiáše (1985), Ty si mě okouzlit (1990), Nedejte si vzít svobodu (1993), Velké ženy v bibli (2001). Byl nejen profesorem a publicistou, ale současně vždy i duchovním a kazatelem. Svoji kritickou loajalitou vůči katolické církvi poskytl mnohačetným způsobem významné impulsy pro budoucnost církve. Ve svých pamětech „Moje cesta s církví“ (1991) vykresluje proměnu biblických věd a rozvoj církve během a po II. Vatikánském koncilu. S hlubokými obavami se však vyjadřuje taky o ohrožení teologické svobody v současnosti i směrem do budoucnosti. Vzdor všemu zůstal však až do své smrti myslitelem, který byl plný humoru a s obdivuhodným nadhledem rozvíjel svou obhajobu lidské církve.

Herbert Haag se narodil v roce 1915 v Singen-Hohentwiel. V roce 1942 promoval na univerzitě ve švýcarském Freiburgu. V letech 1948 až 1960 byl profesorem Starého zákona na Teologické fakultě v Lucernu, v letech 1960 – 1980 na Katolicko-teologické fakultě Univerzity v Tübingen. Od 1964 do 1973 byl předsedou Katolického biblického díla v Stuttgartu. Od odchodu do výslužby v roce 1980 žil až do své smrti, tj. do 23. srpna 2001 v Lucernu. Rok předtím mu byla udělena cena „Prix Courage“, vyznamenání pro nejodvážnějšího Švýcara. Herbert Haag byl dlouholetým přítelem teologa Hanse Künga.

Rada nadace

Hans Küng, narozen v roce 1928 v Sursee (Švýcarsko), je jedním z nejvýraznějších myslitelů naší doby. Po ukončení studia teologie a filosofie v Římě a Paříži působil od roku 1957 do roku 1959 jako kaplan v Lucernu a od roku 1960 jako profesor ekumenické teologie v Tübingen. Během II. Vatikánského koncilu působil jako poradce („peritus“). Jeho knihy „Být křesťanem“, „Existuje Bůh?“, „Věčný život?“ měly velký úspěch. V roce 1996 odešel do výslužby. Jeho několik desetiletí trvajícím studium světových náboženství vyvrcholilo v roce 1990 do projektu „Projekt Weltethos“ a k etablování nadace „Stiftung Weltethos“, jejíž prezidentem je od roku 1995. Hans Küng je od založení Nadace Herberta Haaga za svobodu v církvi v roce 1985 prezidentem Rady nadace.

Erwin Koller (*1940) studoval v Innsbrucku, Římě, švýcarském Freiburgu a Curychu katolickou a protestantskou teologii jakož i filosofii a sociální vědy a promoval v roce 1977 prací „Náboženství v televizi“. Po šesti letech činnosti duchovního se stal žurnalistou ve švýcarské televizi a v letech 1979 až 2002 vedl redakci náboženského vysílání, společensko-politických a kritických magazínů a dokumentárních filmů, rozhovorů a hudebních meditací. V roce 1994 připravil vysílání Hvězdné hodiny (každou neděli od 10. do 13. hod. o náboženství, filosofii a umění), kterou vedl až do odchodu do důchodu v roce 2002. Od té doby spolupůsobí v představenstvu Švýcarské akademie humanitních a sociálních věd a působil jako vysokoškolský učitel pro etiku v médiích na univerzitě ve švýcarském Freiburgu a v Curychu. – Erwin Koller byl zvolen do Rady nadace v roce 1995.

Herbert N. Haag (*1947) je synovec a kmotřenec zakladatele. Jako obchodník působil v letech 1969 až 1993 v zajišťovací společnosti Schweizerische Rückversicherungs-Gesellschaft (Miss Re), naposledy jako ředitel. Zahraniční stáže absolvoval v Hongkongu (1 rok) a Japonsku (9 let). V roce 1993 ho Swis Re pověřila založením nové specializované zajišťovny, Partner Re Ltd. na Bermudách, ze které vybudoval špičkovou světovou zajišťovnu a vedl ji jako prezident až do odchodu do důchodu. N. Haag byl do Rady nadace zvolen v roce 2000.

V Lucernu, 15. října 2010 / Erwin Koller